

Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos 2001–2002 m. darbo ataskaita

Bibliotekos organizacinė struktūra. Darbuotojai

2002 m. gruodžio 31 d. duomenimis, Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos skyriuose dirbo:

1. Direkcijoje:

direktorius J. Marcinkevičius, direktoriaus pavaduotojas mokslo reikalams P. Saudargas, mokslinė sekretorė L. Kairelienė, vyriausioji buhalterė V. Jurgo, vyresnioji buhalterė A. Vachninienė, vyresnioji buhalterė M. Palavenytė, vyriausioji bibliotekininkė N. Kolesinskienė, sekretorė R. Beliauceva.

2. Komplektavimo skyriuje:

skyriaus vedėja D. Sklėriūtė, vyresniosios bibliotekininkės M. Monachova, B. Šimėnienė, bibliotekininkai A. Beliakov, D. Raginytė.

3. Užsienio leidinių komplektavimo skyriuje:

skyriaus vedėja I. Surgėlienė, skyriaus vedėjos pavaduotoja, vyriausioji bibliotekininkė R. Novikovienė, vyriausioji bibliotekininkė L. Leonova, redaktorės S. Malūkienė, I. Voitechovičienė, bibliotekininkės N. Kauzonienė, V. Kiškienė, G. Juodeikytė.

4. Knygų tvarkymo ir katalogų skyriuje:

skyriaus vedėja A. Pacepavičiūtė, skyriaus vedėjos pavaduotoja, vyresnioji redaktorė V. Mackonienė, vyriausiosios bibliotekininkės O. Bliūdžiūtė, E. Kozlovska, vyresniosios bibliotekininkės I. Ruseckaitė, L. Sadovnikova, R. Margienė, bibliotekininkės A. Aleškevičiūtė, R. Rusinova, Z. Glebavičienė, B. Sabataitytė, I. Olekienė.

Sisteminimo sektoriuje:

sektoriaus vadovė I. Spešilova, vyriausioji bibliotekininkė A. Daubarienė, vyresnioji bibliotekininkė I. Drozdova, bibliotekininkės A. Baniėnė, A. Brazauskienė.

5. Fondų saugojimo ir aptarnavimo skyriuje:

skyriaus vedėja B. Pilipavičienė, skyriaus vedėjos pavaduotoja, vyriausioji bibliografė S. Norkūnienė, vyriausioji bibliotekininkė J. Kalinauskienė, vyresnieji bibliotekininkai Ž. Barzdžiuvienė, A. Burkauskas, vyresniosios fondų saugotojos J. Gulbinovič, O. Neznanova, fondų saugotojos S. Miknaitė, G. Rudzianskytė, R. Stanelienė, N. Taraškevičiūtė, bibliotekininkai L. Leterskienė, E. Satkauskienė, A. Molnikienė, R. Gentvainytė, A. Mikšytė, S. Boldarevas, kontrolės praleidimo punkto budėtojai J. Kairienė, P. Likša, B. Vainaravičius.

6. Rankraščių skyriuje:

skyriaus vedėja R. Cicėnienė, skyriaus vedėjos pavaduotoja, mokslinė bendradarbė D. Labanauskienė, moksliniai bendradarbiai I. Pajedaitė, G. Kanišauskaitė, S. Žilys, fondų saugotoja J. Jakubavičienė.

7. Senosios periodikos skyriuje:

skyriaus vedėja A. Grybienė, vyresnioji bibliotekininkė N. Vyšniauskienė, bibliotekininkė J. Stasytė-Berniūnienė.

8. Bibliografijos skyriuje:

skyriaus vedėja B. Railienė, skyriaus vedėjos pavaduotoja, vyresnioji metodininkė A. Steponaitienė, vyriausiosios bibliografės J. Kulikauskienė, G. Sasnauskaitė, vyresnioji redaktorė R. Pukėnienė, redaktorės E. Stasiukaitienė, V. Vanagaitė, L. Kanopkienė, bibliotekininkė B. Kisielienė,

Informacijos sektoriuje:

sektorius vadovė S. Dagienė, vyresnioji redaktorė E. Krivaščenko, tekstų rinkėja D. Malinauskaitė, bibliografė R. Macijauskaitė, bibliotekininkas S. Drobenka, bibliotekininkė I. Norkienė.

Nacionalinės bibliografijos sektoriuje:

sektorius vadovė V. Debesienė, bibliografė R. Kazlauskienė.

9. Retų spaudinių skyriuje:

skyriaus vedėja D. Narbutienė, skyriaus vedėjos pavaduotoja, vyriausioji bibliografė D. Palačionytė, vyriausioji bibliografė D. Bikauskienė, bibliografė V. Radvilienė, bibliotekininkės D. Baniulienė, G. Lapienė, redaktorė V. Aputienė.

10. Skyriuje Biochemijos institute:

skyriaus vedėja L. Šimulionienė, redaktorė R. Smažinienė.

11. Skyriuje Chemijos institute:

skyriaus vedėja Z. Valantiejienė, skyriaus vedėjos pavaduotoja, vyresnioji bibliotekininkė J. Stankevič, vyresnioji bibliotekininkė L. Dvorninienė, bibliotekininkė E. Kazokienė.

12. Skyriuje Filosofijos ir sociologijos institute:

skyriaus vedėja A. Putelienė.

13. Skyriuje Matematikos ir informatikos institute:

skyriaus vedėja A. Ališauskienė, vyresnioji bibliotekininkė R. Marcinkevičiūtė.

14. Skyriuje Ekologijos institute:

skyriaus vedėja A. Paliukėnienė, vyresnioji bibliotekininkė A. Trumpienė.

15. Skyriuje Teorinės fizikos ir astronomijos institute:

skyriaus vedėja E. Šegždienė, vyresnioji redaktorė E. Gudavičiūtė, bibliotekininkė E. Ci-parienė.

16. Skyriuje Fizikos institute:

skyriaus vedėja I. Blažienė.

17. Skyriuje Botanikos institute:

skyriaus vedėja J. Kažienė.

18. Leidybos skyriuje:

skyriaus vedėjas D. Sabaliauskas, skyriaus vedėjo pavaduotoja, kopijuotoja A. Jonienė, spaudėjas V. Grigas, fotografė V. Valuckienė, knygrišiai O. Malinauskienė, L. Balanienė, R. Kleinovaitė, E. Navickas, J. Marcinkevičienė.

19. Higienos ir restauravimo skyriuje:

skyriaus vedėja D. Daukšienė, skyriaus vedėjos pavaduotoja, restauratorė R. Maigienė, chemikė B. Giedraitienė, restauratorės L. Burneikienė, T. Belokurskaja, E. Keršulytė, B. Sabaliauskaitė, G. Smaliukienė.

20. Automatizacijos skyriuje:

skyriaus vedėjas V. Navaitis, vyresnysis inžinierius A. Bielko, operatorius L. Degetmanas, tekstų rinkėja G. Jefremova.

21. Administracijos ir ūkio skyriuje:

skyriaus vedėja L.T. Motiejūnienė, skyriaus vedėjos pavaduotojas, vyresnysis inžinierius R. Gružauskas, elektrikas T. Šadianec, santechnikas J. Krupičevič, ekspeditorė D. L. Rimšienė,

vairuotojas T. Sabaliauskas, liftininkas A. Kiznis, komendantas R. Visockas, darbininkas J. Čepas, sandėlininkas M. Masiulionis, rūbininkės J. Valiaugaitė, B. Druskienė, valytojai A. Lukoševičius, S. Klyčiova, R. Kleinovaitė, R. Rusinova, M. Palavenytė, S. Narmontienė, B. Genienė, J. Indrašienė, T. Jačnik, J. Kairienė, V. Miknaitė, V. Simanavičienė, G. E. Pauliukonienė, M. G. Jakimavičienė, D. O Masiulionienė, D. Laurinėnienė, budėtojai A. Simanavičius, A. Stravinskas, I. Salmanovič, R. Visockas; kiemsargiai M. Druskis, R. Druskis.

Iš darbo išėjo

2001 m.:

I. Čeičienė, K. Mikalauskas, E. Kuliešienė, S. Barisionakas, J. Klimaševski, S. Dvarionas, D. Daugėla, B. Breneizeris, A. Kučinskaitė.

2002 m.:

A. Korabliov, K. Pakrijauskienė, M. Michailova, B.J. Urbonas, A. Sitnikaitė.

Priimti į darbą

2001 m.:

A. Beliakov, I. Norkienė, D. Sabaliauskas, S. Klyčiova, N. Kolesinskienė, E. Stasiukaitienė, I. Voitechovičienė, T. Šadianec, A. Kiznis, G. Juodeikytė, I. Olekienė, J. Krupičevič, D. Raginytė, J. Marcinkevičienė.

2002 m.:

A. Lapienė, A. Bielko.

Mirė:

2001m. L. Archipova.

2002 m. A. Zakaraitė ir buvę ilgamečiai bibliotekos darbuotojai R. Jasas ir O. Matusevičiūtė.

Jubiliejus šventė

2001 m.:

penkiasdešimtmetį – A.Paliukėnienė, D. Daukšienė, O. Neznanova, B.Kisielinė;

šešiasdešimtmetį – S. V. Miknaitė, A. Ališauskienė, I. Salmanovič;

septyniasdešimtmetį – J. Valiaugaitė, J. Marcinkevičius, B. Sabataitytė;

aštuoniasdešimtmetį –A. Zakaraitė.

2002 m.:

penkiasdešimtmetį – B. Šimonienė, T. Jačnik, L. Kairelienė, T. Šadianec, M. Palavenytė;

šešiasdešimtmetį – A. Pacepavičiūtė, A. Aleškevičiūtė;

septyniasdešimtmetį – O. Malinauskienė;

aštuoniasdešimtmetį – veteranė A. Ubeikaitė.

Darbo sukaktis pažymėjo

2001 m.:

- 55 metų – B. Vainaravičius;
- 40 metų – I. Blažienė, Z. Valantiejiene;
- 30 metų – R. Macijauskaitė;
- 25 metų – J. Kažienė, M. Masiulionis, I. Surgėlienė.

2002 m.:

- 45 metų – Z. Glebavičienė, O. Malinauskienė;
- 30 metų – A. Ališauskienė, J. Kalinauskienė, E. Krivaščenko, S. Norkūnienė;
- 25 metų – R. Gružauskas, M. Monachova.

Bibliotekos kolegija

2001–2002 m. Bibliotekos kolegiją sudarė:

direktorius Juozas Marcinkevičius, direktoriaus pavaduotojai P. Saudargas, B.J. Urbonas (iki 2002 08 07), o nuo 2002 08 26 – vyriausioji buhalterė V. Jurgo, mokslinė sekretorė L. Kairelienė, skyrių vedėjai A. Ališauskienė, I. Blažienė, R. Cicėnienė, D. Daukšienė, A. Grybienė, J. Kažienė, L.T. Motiejūnienė, D. Narbutienė, V. Navaitis, A. Pacepavičiūtė, A. Paliukėnienė, B. Pilipavičienė, A. Putelienė, B. Railienė, D. Sabaliauskas, D. Sklėriūtė, I. Surgėlienė, E. Šegždienė, L. Šimulionienė, Z. Valantiejiene.

2001 m. įvyko 5, 2002 m. – 6 Kolegijos posėdžiai; juose buvo svarstoma:

- Skyrių darbo planai 2001, 2002 m.;
- Dėl LIBIS skaitytojų aptarnavimo posistemės diegimo 2001 m.;
- Dėl LIBIS ir ALEPH bibliotekinių informacinių sistemų palyginamųjų duomenų;
- Dėl perėjimo prie ALEPH programos;
- Dėl konferencijos su Baltarusijos MA biblioteka;
- Dėl konferencijos „Bibliopolis-18“;
- Dėl užsienio periodikos viešojo pirkimo procedūrų pažeidimo;
- Dėl elektroninių dokumentų komplektavimo perspektyvų;
- Dėl dubletinių leidinių panaudojimo mainams;
- Dėl Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos bibliografinės rodyklės schemas;
- Dėl bibliotekos internetinio puslapio;
- Dėl Bibliotekų įstatymo pakeitimo;
- Dėl metodinio darbo;
- Dėl knygos kelio instrukcijos;
- Dėl bibliotekos metraščio;
- Dėl paimtų leidinių gražinimo bibliotekai iš Botanikos instituto;
- Dėl bibliotekos skyriaus steigimo Geologijos ir geografijos institute;
- Dėl restauruotų Rytprūsių rankraščių mikrofilmavimo ir kt. klausimai.

2001 m. bibliotekoje įvyko 2 visuotiniai darbuotojų susirinkimai, 2002 m. – 3. Susirinkimuose išklaustytos ir aptartos 2000 ir 2001 m. bibliotekos darbo ataskaitos, aptartos einamųjų metų trijų ketvirčių darbo ataskaitos, apsvairstyta Kolektyvinė sutartis (2002 m.).

2001 m. buvo sušaukta 9, 2002 m. – 13 pasitarimų aktualiais darbo klausimais:

- Dėl bibliotekos bendradarbiavimo su Lietuvos istorijos institutu, rengiant retrospektyviają Lietuvos istorijos bibliografiją;
- Dėl bibliotekos darbą reglamentuojančių dokumentų rengimo;
- Dėl dalyvavimo akademinų ir mokslo institutų mokslininkų publikacijų duomenų bazės kūrimo (LieMSIS PDB);
- Dėl bibliotekos įjungimo į Lietuvos akademinų bibliotekų tinklo projektą LABT-M-2002;
- Dėl J. Poželos ir jo tėvų fondo;
- Dėl R. Jaso laidotuvių organizavimo;
- Dėl Pasaulinės mokslo dienos paminėjimo;
- Dėl atsiliėpimo apie A. Armonienės disertaciją „Integruota komunikacija: dinamiškas modelis“;
- Dėl naujo Bibliotekų įstatymo projekto ir kt. klausimai.

Bibliotekos biudžetas

2001–2002 m. biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo apyskaita:

Išlaidų pavadinimas	Patvirtinta sąmata metams		Faktinės išlaidos	
	2001 m.	2002 m.	2001 m.	2002 m.
Paprastosios išlaidos – iš viso	3787,0	3919,0	3795,3	3749,6
Išlaidos prekėms ir paslaugoms – iš viso	3787,0	3919,0	3795,0	3749,6
Darbo užmokestis	1573,0	1578,0	1564,0	1578,0
Įnašai socialiniam draudimui	487,6	489,0	480,5	489,6
Kitos išlaidos prekėms ir paslaugoms – iš viso	1726,4	1851,4	1750,6	1682,0
Šildymas	136,3	135,0	124,4	110,0
Elektros energija	47,6	85,0	48,7	72,6
Ryšių paslaugos	69,8	77,0	70,1	62,4
Transporto išlaikymas	15,0	16,0	11,0	13,7
Spaudiniai	1369,8	1359,0	1351,8	1257,8
Komandiruotės	12,0	12,0	0,8	7,9
Kitos prekės	20,0	24,0	24,6	22,0
Vandentiekis ir kanalizacija	4,4	11,0	5,2	7,5
Ilgalaikio materialiojo turto remontas	78,5	95,0	82,0	94,9
Kvalifikacijos kėlimas	4,0	4,0	1,6	1,1
Kitos išlaidos	26,8	33,4	30,4	32,1
Nepaprastosios išlaidos	-	57,9	-	36,6
Ilgalaikio turto kūrimas, įsigijimas ir teritorijų planavimas	-	57,9	-	36,6
Ilgalaikio turto įsigijimas	-	57,9	-	36,6
Iš viso:	3787,0	3976,9	3795,3	3786,2

Pastaba: apyskaitoje įskaitytos bibliotekos pajamos už mokamas paslaugas vartotojams.

Bibliotekos fondai, skaitytojai

Bibliotekos fondų sudėtis:

Fondo pavadinimas	2001 12 31	2002 12 31
Pagrindinis	3 242 833 egz.	3 265 058 egz.
Grupuojamųjų dokumentų	2 629 egz.	1 930 egz.
Rezervinis	436 472 egz.	436 039 egz.
Mainų	24 295 egz.	24 317 egz.
Draustinis	17 689 egz.	17 689 egz.
Iš viso:	3 723 918 egz.	3 745 033 egz.

2001 m. biblioteka savo fondus papildė 9915 egz., o 2002 m. – 10 318 egz. lietuviškų spaudinių, kurie buvo komplektuojami iš šių šaltinių:

Šaltinio pavadinimas	2001 m.	2002 m.
Privalomasis egzempliorius	4 224 egz.	4 032 egz.
Prenumerata	2 763 egz.	2 966 egz.
UAB „Bibliotekų kolektorius“	1 364 egz.	681 egz.
UAB „Vagos knygų centras“	–	485 egz.
Pirkta knygynuose	359 egz.	228 egz.
Nemokamai gauta	1 034 egz.	1 804 egz.
Gauta mainais	171 egz.	122 egz.
Iš viso:	9 915 egz.	10 318 egz.

Užsieniniai leidiniai 2001–2002 m. taip pat buvo komplektuojami iš tradicinių, daugelį metų išbandytų šaltinių:

Šaltinio pavadinimas	2001 m.	2002 m.
Prenumerata	4 546 egz.	9 360 egz.
Mainai	5 219 egz.	10 943 egz.
Labdara, dovanos ir kt.	1 099 egz.	3 660 egz.
Pirkta	24 295 egz.	24 317 egz.
Iš viso:	11 457 egz.	23 963 egz.

2001–2002 m. prenumeruojant lietuviškus periodinius leidinius bei užsieninę mokslinę periodiką tekdavo skelbti viešųjų pirkimų konkursus. Direktoriaus įsakymu buvo sudaryta komisija, kuri ir vadovavo viešiesiems pirkimams. Komisijos pirmininkė – Irena Surgėlienė.

Nemažą dalį užsieninių leidinių biblioteka gauna iš mainų partnerių:

Mainai	2001 m.	2002 m.
Mainų partneriai	506 egz.	515 egz.
Gauta mainais	6 966 egz.	7 032 egz.
Išsiųsta mainais	9 417 egz.	8 670 egz.

Pagrindinis bibliotekos fondas papildomas spaudiniais, atrinktais iš Rezervinio fondo. Su šiuo fondu daugelį metų dirba M. Monachova ir B. Šimonienė:

Darbo procesas	2001 m.	2002 m.
Spaudinių perdavimas į pagrindinį fondą	2 115	780
Spaudinių sutikrinimas su katalogais	4 540	1 779
Spaudinių katalogavimas sutrumpintai kompiuteryje	2 908	1 030
Spaudinių šifravimas, sudėjimas į lentyną	2 687	2 499

Jau daug metų biblioteka papildo savo fondus dokumentais netradicinėse laikmenose. 2002 m. buvo gauta 40 elektroninių ir 2 garso įrašų dokumentai. Trečius metus su kitomis Lietuvos bibliotekomis prenumeruojame EBSCO DB, už kurią biblioteka moka 10 000 Lt įnašą. Iki 2003 m. pabaigos užprenumeruota Science Direct DB, jos prenumerata bibliotekai kainavo 1 353,30 Lt. Prenumeruojant užsieninius periodinius žurnalus, daliai jų suteikiama elektroninė prieiga.

Svarbi bibliotekos fondų dalis yra rankraščiai. 2002 m. gruodžio 31 d. duomenimis, jų bibliotekoje buvo 251 559 egz., jie sudarė 367 fondus, iš kurių 301 sutvarkytas. Nesutvarkyti 64 fondai – 37 baigti sukomplektuoti, bet dar nesutvarkyti, 27 fondai tebekomplektuojami.

Kiekvienais metais rankraštynas pasipildo naujais fondais, 2001 m. jų buvo penki:

F358 – Gravrogkų giminės fondas. Dokumentai gauti iš fondo sudarytojo Vytauto Kristupo Gravrogko, gyvenančio Varėnos rajone. Didžiąją dalį fondo sudaro giminės istoriją atspindinčių dokumentų kopijos, išrašai iš dokumentų, personalija. Dokumentai apima 1683–2001 m.

F359 – Prano Ancevičiaus fondas. Archyvinę medžiagą skyriui padovanojo Sigrida Dicum (Saulė Ancevičiūtė), gyvenanti Kanadoje. Fondą sudaro visuomenės veikėjo personalija, korespondencija, straipsniai, iškarpos. Dokumentai apima 1942–1989 m.

F360 – Algirdo Gustaičio fondas, gautas iš sudarytojo, gyvenančio JAV. A. Gustaitis – rašytojas, žurnalistas, Lietuvos geografų draugijos narys. Fondą sudaro korespondencija ir su „Jūros“ korporacijos veikla susiję dokumentai. Laikotarpis 1938–2001 m.

F361 – Juozo Vilčinsko fondas. Inžinieriaus, visuomenininko, išeivijos D. Britanijoje veikėjo, socialdemokratų partijos išeivijoje atstovo archyvą giminaičiai atsiuntė per ambasadorių J. Paleckį. Dokumentai apima XIX–XX a.

F362 – Lietuvos TSR socialinės infrastruktūros statistikos dokumentų fondas. Archyvinę medžiagą gauta iš Jono Aginto, buvusio LMA Finansų ir apskaitos skyriaus viršininko. Dokumentų chronologija 1972–1990 m.

Naujų rankraščių fondų sukomplektuota ir 2002 m.:

F363 – Onos Matusevičiūtės fondas. Dokumentai gauti iš Fabijoniškių pensionato, kur gyveno fondo sudarytoja, direktorės Vilijos Suveizdytės. Didžiąją dalį fondo sudaro istorinių dokumentų vertimai, straipsniai, išrašai, korespondencija, personalija. Dokumentai apima 1930–2001 m.

F364 – Juro Poželos fondas. Archyvinę medžiagą skyriui padovanojo pats akademikas, fondo sudarytojas. Fondą sudaro rašytojos Eugenijos Tautkaitės rankraščiai, spausdintų dokumentų kopijos, biografiniai dokumentai, susirašinėjimas; Karolio Poželos biografiniai dokumentai, susirašinėjimas, kai kurie straipsniai. Dokumentai apima 1918–1985 m.

F365 – Leono Gineičio fondas, gautas iš sudarytojo. Leonas Gineitis – literatūrologas, filologijos mokslų daktaras, rašytojas. Dokumentus sudaro dienoraščiai, etiudų, dialogų ir minia-

tiūrų medžiaga, humanitarinių paskaitų VU užrašai su komentarais. Laikotarpis – XX amžiaus 2-oji pusė.

F366 – Stepono Kolupailos fondas. Hidrologo, Kauno universiteto profesoriaus, MA akademiko nuo 1941 m., Notr Damo (JAV) profesoriaus dokumentai gauti per profesorių Kęstutį Kilkų iš JAV gyvenančios dukters E. Masiokienės. Tai korespondencija, dienoraščiai, stebėjimų užrašai, straipsnių rinkiniai iš profesoriaus archyvo, straipsniai apie S. Kolupailą. Dokumentai apima 1946–1980 metus.

F367 – Broniaus Vaitkevičiaus fondas. Archyvinė medžiaga gauta iš Vandos Vaitkevičienės. Istoriko, MA nario-korespondento, Istorijos instituto direktoriaus fonde bus saugomi darbų juodraščiai, parengiamoji medžiaga, istorikų kongresų ir konferencijų medžiaga, straipsniai, paskaitos ir t.t. Dokumentai apima XX amžiaus 2-ąją pusę.

Turtingi bibliotekos fondai domina nemažai skaitytojų iš šalies ir užsienio. 2001 m. biblioteka aptarnavo 20 160 skaitytojų, jie apsilankė 172 335 kartus, 2002 m. – 19 661 registruotas skaitytojas, apsilankyta 146 594 kartus. Sumažėjusių skaitytojų ir apsilankymų skaičių 2002 m. galima būtų paaiškinti nepalankiomis sąlygomis, susidariusiomis prie bibliotekos vykstant gatvių remontui ir Karaliaus Mindaugo tilto statybai. Dėl to kiek sumažėjo ir dokumentų išduotis: 2001 m. išduota 939 329 egz., o 2002 m. 863 080 egz.

Bibliotekos Rankraščių, Retų spaudinių, Senosios periodikos skyrių fondai sulaukia gausaus užsienio mokslininkų būrio dėmesio.

Skyriaus pavadinimas	Apsilankė užsienio skaitytojų	
	2001 m.	2002 m.
Rankraščių	97	94
Retų spaudinių	31	37
Senosios periodikos	23	22
Iš viso:	151	153

Aštuoni bibliotekos skyriai valstybės mokslo institutuose yra tarsi mokslinė laboratorija šių institutų darbuotojams, kurie yra arčiausiai mokslinių žinių šaltinių. 2001–2002 metų skaitytojų aptarnavimo rodikliai pateikiami suvestinėje lentelėje (žr. priedą ataskaitos pabaigoje).

Tais atvejais, kai skaitytojas neranda jam reikalingos informacijos mūsų bibliotekoje, jam gali pagelbėti tarpbibliotekinis ir tarptautinis tarpbibliotekinis abonementas (TBA ir TTBA).

TBA paslaugomis 2001 m. naudojami 38 abonentai, daug užklausų gauta iš Ignalinos AE techninės bibliotekos. Dažnai ieškoma naujų dokumentų rusų kalba, kurių mes mažai gauname, tad negalime patenkinti visų poreikių.

Tarptautiniu TBA per metus išsiųsta 500 užklausų, gauta 350 dokumentų, paslaugos suteiktos 137 skaitytojams.

Visus 2001 m. TTBA skaitytojai naudojami Atviros Lietuvos fondo parama. Iš ALF skirtų 4800 Lt per metus sunaudota 2860 Lt. Tarptautinio tarpbibliotekinio abonemento paslaugomis 2002 m. naudojami 131 skaitytojas. Sausio-kovo mėn. dar galėta naudotis finansine Atviros Lietuvos fondo parama už likusią 905,45 Lt sumą. Nors vėliau skaitytojams teko mokėti visą užklausų kainą, jų skaičius nesumažėjo. Per metus gauta 413 dokumentų (97 originalai ir 331 kopija, t.y. 3562 lapai), išsiųsta 22 dokumentai (6 originalai ir 16 kopijų).

Per metus tarptautinio tarpbibliotekinio abonemento darbų atlikta už 6091,18 Lt.

Ieškoma bibliotekų, įvykdančių užklausas nemokamai, atsisakyta naudotis brangiomis nacionalinių bibliotekų paslaugomis.

Didelį efektą duoda darbas su elektroninėmis duomenų bazėmis. Trumpais bandomaisiais laikotarpiais buvo galimybė naudotis SPRINGER, SCIENCE, OCLC DB, metus naudotasi EBSCO DB.

Mūsų skaitytojams patogi ir prieinama mokama Vokietijos bibliotekų duomenų bazė SUBITO.

Opiusia ir sudėtingiausia TTBA darbo dalis – atsiskaitymas už užsienio bibliotekų suteiktas paslaugas. Taip yra ir dėl didelės bibliotekų atsiskaitymo sąlygų įvairovės, ir dėl bankų paslaugų brangumo.

Spaudinių ir rankraščių tvarkymas

2002 m. gruodžio 31 d. bibliotekos elektroniniame kataloge buvo 108 021 įrašas, 2001 m. gruodžio 31 d. – 88 195 įrašai. Per metus katalogas papildytas 19 826 įrašais. Nuo 2002 m. sausio 1 d. kortelinis bibliotekos katalogas nebepildomas.

2001 m. bibliotekoje tęstas LIBIS programinės įrangos diegimas. Buvo išbandytos ir įdiegtos periodinių leidinių registracijos posistemės. Pagamintas bibliotekos elektroninio katalogo kompaktinis diskas, atnaujinamas kas mėnesį ir tiražuojamas pagal poreikį skyriams institute; juo naudojosi skyriai TFAI, MII ir Chemijos institute.

2002 m. bibliotekoje buvo dirbama su LIBIS programa ir kartu ruošiamasi pereiti prie integruotos bibliotekinės sistemos ALEPH 500 (14.2 versija). 2002 m. pradėtas LIBIS katalogo įrašų konvertavimas į ALEPH duomenų bazes.

2002 m. Lietuvos mokslų akademijos biblioteka aktyviai įtraukė į Lietuvos mokslo ir studijų informacijos sistemos (LieMSIS) mokslinių publikacijų duomenų bazės (PDB) kūrimą ir tapo šio darbo koordinatorė valstybės mokslo institutams. 2002 m. pabaigoje bendroje publikacijų duomenų bazėje buvo 1 370 įrašų.

2001 m. Rankraščių skyriaus darbuotojų siūlymu buvo adaptuotos rankraščių įvedimo ir paieškos formos. 2002 m. gruodžio 31 d. rankraštyno duomenų bazėje buvo 13 990 įrašų, per metus skyrius padarė 3164 įrašus (visų sutvarkytų dokumentų bibliografiniai aprašai).

2002 m. Retų spaudinių skyrius į elektroninį katalogą įvedė 152 senųjų leidinių aprašus, be to, skyriuje buvo aprašyta 738 egz. smulkiosios spaudos, 304 egz. senųjų fotografijų, 202 egz. MA veiklos ir naujų fotografijų, 6 kartografiniai leidiniai, rekataloguota 50 egz. XVI–XVII a. fondo spaudinių.

Bibliotekos leidiniai

2001 m.

1. *Regina Volkaitė-Kulikauskienė* : literatūros rodyklė (G. Sasnauskaitė).
2. *Algimantas Grigelis. Trys gyvenimo briaunos* : literatūros rodyklė (B. Railienė).
3. *Akademikas Jonas Mockus* : literatūros rodyklė (A. Ališauskienė).
4. *Lietuvos mokslų akademijos leidinių bibliografinė rodyklė, 1989–1990* (L. Banytė, R. Pukėnienė, G. Sasnauskaitė).

2002 m.

1. *Tomas Sakalauskas* : literatūros rodyklė (B. Kisielienė, red. L. Kanopkienė).
2. *Benediktas Juodka* : literatūros rodyklė (I. Norkienė, red. L. Kanopkienė).
3. *XV–XVI a. Lietuvos lotyniškų knygų sąrašas* (D. Narbutienė, S. Narbutas).

Parengta spaudai**2002 m.**

1. *Algirdas Gaižutis* : literatūros rodyklė (I. Norkienė, red. L. Kanopkienė).
2. *Lietuvos botanika, 1976–1980* : literatūros rodyklė (S. Norkūnienė, red. L. Kanopkienė).
3. *Lietuvos istorija, 1976–1980* : literatūros rodyklė (J. Kulikauskienė, A. Vitkauskienė, B. Kisielienė).
4. *Vincas Kudirka* : literatūros rodyklė (G. Sasnauskaitė, R. Pukėnienė, red. L. Kanopkienė).

Rengtos bibliografijos rodyklės

1. *Algis Petras Piskarskas* (V. Vanagaitė).
2. *Lietuvių kalbotyra, 1981–1985* (A. Ubeikaitė, R. Pleskačiauskienė, R. Sedekerskytė).
3. *Lietuvių kalbotyra, 1996–2000* (S. Dagienė).
4. *Lietuvos mokslininkų disertacijos, 1969–1979* (B. Railienė, V. Vanagaitė, S. Drobenka, R. Pukėnienė, G. Sasnauskaitė).
5. *Lietuvos mokslininkų disertacijos, 1980–1990* (S. Drobenka).
6. *Lietuvos mokslų akademijos biblioteka, 1941–2001* (E. Stasiukaitienė).
7. *Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos, 1901–1903* (V. Debesienė, A. Sitnikaitė, R. Kazlauskienė).
8. *Lietuvos mokslų akademijos leidinių bibliografinė rodyklė, 1987–1988* (L. Banytė, D. Stašienė, red. A. Steponaitienė).
9. *Lietuvos mokslų akademijos leidinių bibliografijos rodyklė, 1991* (G. Gabnys, B. Kisielienė, R. Pukėnienė, G. Sasnauskaitė, V. Vanagaitė, I. Norkienė).

Surengtos parodos**2001 m.**

1. Lietuvos mokslų akademijai – 60 (A. Steponaitienė).
2. P. Vileišiui – 150 (V. Vanagaitė).
3. M. Gimbutienei – 80 (B. Kisielienė, E. Krivaščenko).
4. M. Valančiui – 200 (R. Pukėnienė).
5. J. Šliūpui – 140 (E. Krivaščenko).
6. Julianas Tuvimas : gyvenimas ir kūryba (S. Dagienė).
7. Akad. J. Minkevičiui – 80 (E. Krivaščenko).
8. Lietuvos istorijos institutui – 70 (A. Steponaitienė).
9. N. k. A. Grigeliui – 70 (A. Steponaitienė).

10. Lietuvos mokslininkai – politiniai kaliniai ir tremtiniai (V. Vanagaitė).
11. Akad. P. Slavėnui – 100 (B. Kisielienė, G. Sasnauskaitė).
12. Ekslibrio pradininkui, dailininkui G. Bagdonavičiui – 100 (S. Drobenka).
13. Šv. Onos bažnyčiai – 500 (E. Krivaščenko).
14. Akad. K. Bieliukui – 100 (S. Dagienė).
15. Lietuvių dailininkų A. Elskaus, V.K. Jonyno, V. Kašubos kūriniai JAV ir Kanados šventovėse (G. Sasnauskaitė, B. Kleizaitė-Vasaris).
16. N. k. A. Žilėnui – 80 (E. Krivaščenko, S. Drobenka).
17. J. Basanavičiui – 150 (E. Krivaščenko, S. Drobenka).
18. Akad. Jonui Mockui – 70 (A. Ališauskienė, R. Marcinkevičiūtė).
19. Rusijos leidyklų naujienos (L. Leonova).
20. Vilniaus fotografai iki 1915 m. (D. Palačionytė).
21. V. Bagdonavičiui – 60 (A. Putelienė).
22. Senieji rankraščių įrišimai (R. Cicėnienė).
23. Higienos ir restauravimo skyriui – 25 (skyriaus darbuotojai).
24. Lenkuiosi lietuviškam žodžiui (Valstybinė lietuvių kalbos komisija).
25. Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungai – 75 (Lietuvos aklųjų biblioteka).
26. V. Valuckienės personalinė fotografijų paroda „Mokslo švyturys“.

2001 m. net 8 parodos buvo surengtos už Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos ribų: 2 – Lietuvos mokslų akademijoje, 1 – Prancūzų kultūros centre, 1 – Bernardinų bažnyčioje, 1 – akad. K. Bieliuko muziejuje, 3 – Kaune: Savivaldybėje, Viešojoje V. Kudirkos bibliotekoje ir Raudondvario kultūros centre.

2001 m. biblioteka toliau tęsė bendradarbiavimą su Lietuvos dailės muziejumi ir atrinko iš savo fondų eksponatus parodos „Krikščionybė Lietuvos mene“ atnaujinimui.

2002 m.

1. Tarpukario Vilniaus krašto lietuvių rašytojai (E. Krivaščenko).
2. Albinui Žukauskui – 90 (S. Drobenka).
3. Akad. Algirdui Šileikai – 70 (E. Krivaščenko).
4. Prof. Henrikui Zabuliui – 75 (R. Kazlauskienė).
5. Įžymūs vilniečiai Juozapas ir Stanislovas Mackevičiai (E. Krivaščenko, S. Drobenka).
6. Vilniaus priešgaisrinei apsaugai – 200 (E. Krivaščenko).
7. N. k. Vytui Antanui Tamošiūnui – 60 (S. Drobenka).
8. Kazachų ekslibrisas (S. Drobenka).
9. Akad. Antanui Saliui – 100 (R. Kazlauskienė).
10. Lietuvos konstitucijos. Pirmajai LR konstitucijai – 80 (E. Krivaščenko).
11. Akad. Mykolui Biržiškai – 120 (E. Stasiukaitienė).
12. Akad. Pranciškui Šivickiui – 120 (E. Krivaščenko).
13. Akad. Kazimierui Meškauskui – 85 (E. Krivaščenko).
14. Akad. Vincui Krėvei-Mickevičiui – 120 (R. Kazlauskienė).
15. Povilui Pakarkliui – 100 (E. Krivaščenko).
16. Lietuvos nepriklausomybės akto signatarui prof. Kazimierui Antanavičiui – 65 (R. Kazlauskienė).
17. Akad. Tadui Ivanauskui – 120 (E. Krivaščenko).
18. Šv. Kazimiero kanonizacijai – 400 (Rankraščių skyrius, Retų spaudinių skyrius).

19. Akademikui Konstantinui Jablonskiui – 110 (D. Narbutienė, D. Palačionytė).
20. Vilniaus lietuvių periodinė spauda 1904–1914 m. (A. Grybienė).
21. Matematikos ir informatikos instituto ir jo darbuotojų leidiniai (A. Ališauskienė).
22. Filosofijos ir sociologijos instituto leidiniai (3 paskutiniųjų metų) (A. Putelienė).
23. Prof. K. Makariūnui – 70 (I. Blažienė).
24. Prof. B. Styrai – 90 (I. Blažienė).
25. Ipolitui Gasiūnui – 100 (A. Paliukėnienė).

Retų spaudinių skyrius surengė 6 temines parodas skaitykloje; kiekvieną savaitę naujai gautus privalomojo egzemplioriaus spaudinius savo patalpose eksponavo Komplektavimo skyrius – iš viso buvo surengta 49 ekspozicijos (eksponuota 4 032 egz.).

Kiekvieną savaitę skaitytojai galėjo susipažinti su spaudiniais, išdėstytais naujų knygų ir žurnalų ekspozicijoje, per metus ji buvo pakeista 49 kartus. Buvo eksponuota 11 160 knygų ir 7 090 užsieninių žurnalų.

Dalyvauta konferencijose

2001 m. bibliotekos darbuotojai skaitė 18 pranešimų įvairiose mokslinėse konferencijose Lietuvoje ir užsienyje.

2001 m. rugsėjo 4–7 d. Molėtuose įvyko bibliotekos surengta tarptautinė mokslinė praktinė konferencija „Aktualūs akademinų bibliotekų veiklos klausimai“. Tai tradicinė konferencija, organizuojama kartu su Baltarusijos nacionaline MA centrine mokslinė J. Kolaso biblioteka. Konferencijoje buvo išklausa 19 pranešimų, 10 iš jų parengė bibliotekos darbuotojai: I. Spešilova, N. Kolesinskienė, I. Norkienė, J. Marcinkevičius, D. Narbutienė, D. Labanauskienė, S. Drobenka, P. Saudargas, L. Leonova, D. Daukšienė.

2001 m. kovo 14–15 d. Bibliografijos skyriaus bibliotekininkas S. Drobenka Šiauliuose, J. Šliūpo jubiliejinėje konferencijoje skaitė pranešimą „Jonas Šliūpas – Šiaulių leidėjas ir spaustuvininkas“.

2001 m. balandžio 13 d. Šiaulių „Aušros“ muziejuje vykusiai konferencijai „Lietuviškų atvirukų paveldas ir jų klasifikavimas Šiaulių „Aušros“ muziejuje“ bibliotekos darbuotoja J. Kairienė parengė pranešimą „Lietuviškų atvirukų tvarkymas Lietuvos mokslų akademijos bibliotekoje“.

2001 m. rugsėjo 24 d. VGTU konferencijoje „Mokslo ir technikos raida Lietuvoje“ B. Railienė skaitė pranešimą „Andrius Sniadeckis ir senoji chemikų mokykla Vilniuje“.

2001 m. spalio 24–27 d. Taline vykusiame III Šiaurės-Baltijos šalių bibliotekininkų kongrese A. Steponaitienė skaitė pranešimą „Ar biblioteka padės išgyventi informacijos amžiuje“, parengtą kartu su B. Railiene.

2001 m. lapkričio 19 d. tarptautiniame meninės knygrišybos simpoziume „Knyga“ D. Narbutienė perskaitė pranešimą „Senųjų knygų įrišimai“.

2001 m. lapkričio 30 d. V. Biržiškos skaitymuose, skirtuose dr. J. Basanavičiaus 150-osioms metinėms, pranešimus skaitė E. Stasiukaitienė („Jonas Basanavičius – Lietuvių mokslo draugijos bibliotekos kūrėjas ir globėjas“) ir S. Drobenka („Žemaičių spauda 1918–1940 m.“).

2001 m. bibliotekos darbuotojai parengė 32 straipsnius ir publikacijas įvairiems šalies ir užsienio leidiniams.

2002 m. bibliotekai buvo tradicinės tarptautinės Baltijos šalių MA bibliotekų konferencijos „Bibliopolis“ metai. Aštuonioliktą kartą kolegoms rinkosi aptarti savo problemų, šį kartą Lietu-

voje, Molėtuose. Konferencijoje pranešimus perskaitė 7 bibliotekos darbuotojos: D. Sklėriūtė, I. Surgėlienė, B. Railienė, E. Šegždienė, B. Sabaliauskaitė, B. Giedraitienė, N. Kolesinskienė.

2002 m. balandžio 2–6 dienomis Taline vykusiam tarptautiniame simpoziume „Knygos ir bibliotekos Baltijos jūros kultūros regione XVI–XVIII a.“ Retų spaudinių skyriaus vedėja D. Narbutienė perskaitė pranešimą „LDK lotyniškoji knyga : samprata ir kai kurios charakteristikos“.

2002 m. rugsėjo 12 d. Lietuvos istorijos instituto konferencijoje, skirtoje K. Jablonskio 110 gimimo metinėms, pranešimus skaitė dvi bibliotekos darbuotojos: R. Cicėnienė „Neskelbta istorijos bibliografijos medžiaga K. Jablonskio asmens archyve“ ir D. Narbutienė „Konstantino Jablonskio asmeninės bibliotekos raritetai.“

2002 m. buvo jubiliejiniai Ignoto Domeikos metai. Jo jubiliejui skirtoje konferencijoje, kurią 2002 m. rugsėjo 9–12 d. organizavo UNESCO, pranešimą „Ignoto Domeikos veiklos atspindžiai Lietuvos spaudoje“ skaitė B. Railienė.

VGTU organizuotoje mokslo ir technikos istorijos konferencijoje B. Railienė perskaitė pranešimą „Rodiono Heimano, Vilniaus universiteto auklėtinio, chemijos mokslo žinių pritaikymas Rusijos chemijos pramonėje“.

J. Marcinkevičiaus ir N. Kolesinskienės pranešimas „Lietuvos mokslo institutai: kelias į LABT-M“ perskaitytas programos „Informacinės technologijos mokslui ir studijoms 2001–2006“ ataskaitinėje 2002 m. konferencijoje.

2002 m. bibliotekos darbuotojai parengė 35 straipsnius ir publikacijas įvairiems šalies ir užsienio leidiniams.

Kvalifikacijos kėlimas

2001 m. bibliotekoje apgintos dvi disertacijos humanitarinių mokslų daktaro laipsniui gauti:

1. D. Narbutienės „LDK lotyniškoji knyga XVI–XVII a.“ (apginta birželio 20 d., patvirtinta rugsėjo 12 d.).

2. G. Sasnauskaitės „Lietuvos techniškujų mokslinių mokyklų bibliometriniis tyrimas“ (apginta birželio 29 d., patvirtinta spalio 3 d.).

Ataskaitiniu laikotarpiu bibliotekoje dirbo 6 mokslų daktarai, tarp jų viena nenostifikuota mokslų daktarė, disertaciją apgynusi Lenkijoje.

Bibliotekininkų tęstinio mokymo centre rengiamuose kursuose kvalifikaciją 2001 m. kėlė 9 bibliotekos darbuotojai, 3 mokėsi kvalifikacijos kėlimo kursuose VANANTA, 2 – UAB „Informacijos srautas“ ir „Žinių“ švietimo ir mokymo centro organizuojuose „Page Maker 6.5 Plus“ maketuotojų kursuose, 1 – Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centre.

Restauratorė G. Smaliukienė stažavo P. Gudyno muziejinių vertybių restauravimo centre.

Bibliografijos skyrius surengė antrąjį bibliometrijos seminarą „Bibliometrijos taikymas mokslinių publikacijų apskaitoje“, kuriam pranešimus parengė B. Railienė ir G. Sasnauskaitė.

2001 m. bibliotekos seminaro teorinio ir praktinio darbo klausimams aptarti programoje buvo 4 renginiai:

1. R. Cicėnienė pristatė istorinių dokumentų aprašymo projektą „Master“.
2. L. Kairelienė supažindino su naujomis dokumentų rengimo ir įforminimo taisyklėmis.
3. Apsvarstytos bibliotekos darbuotojų tarnybinės komandiruotės 2001 m.

4. J. Marcinkevičius supažindino su Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos ir jos pastato istorija.

Nuo 2001 m. seminarui vadovauja mokslinė sekretorė L. Kairelienė.

2001 m. gruodžio 12 d. Kauno technologijos universitete organizuotame seminare „Lietuvos mokslo ir studijų informacijos sistemos publikacijų duomenų bazė (LieMSIS PDB)“ mokėsi 6 bibliotekos darbuotojos.

2001 m. įvairiuose užsienio kalbų kursuose mokėsi 8 darbuotojai.

2001 m. vasario 9–kovo 2 d. praktiką bibliotekoje atliko 13 VU Komunikacijos fakulteto studentų, vėliau – 2 VU Istorijos fakulteto magistrantai.

2002 m. bibliotekos darbuotojai, rengdamiesi pereiti prie naujos ALEPH sistemos, daug dėmesio skyrė jos pažinimui. Birželio 24–28 d. 37 darbuotojai dalyvavo Kauno technologijos universiteto organizuotame seminare-mokyme „Integruota bibliotekinė sistema ALEPH 500 (14.2 versija) ir Lietuvos mokslo ir studijų informacinės sistemos (LieMSIS) mokslinių publikacijų duomenų bazė (PDB).“

2002 m. lapkričio 28 d. KTU specialistai organizavo seminarą darbuotojams, dirbantiems su ALEPH komplektavimo, egzempliorių ir serialinių leidinių moduliais, bei šios programos administratoriams.

Kompiuteriniam darbuotojų raštingumui ir profesinei kvalifikacijai dėmesį skyrė bibliotekos seminaras teorinio ir praktinio darbo klausimams aptarti. 2002 m. įvyko 7 renginiai, kuriuose išmokta UNIMARC pagrindų, susipažinta su ALEPH sistemos ir LieMSIS PDB pagrindiniais bruožais, išklausti 7 darbuotojų pranešimai, parengti įvairioms konferencijoms, 10 darbuotojų atsiskaitė už tarnybines 2002 m. komandiruotes; darbuotojai buvo supažindinti su LR gyventojų pajamų mokesčio įstatymo taikymo ypatumais.

Automatizuotų technologijų diegimo bibliotekoje tema buvo tęsiama ir Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje vykusiame seminare, skirtame senųjų knygų aprašymui; seminarą vedė specialistė iš Kroatijos T. Katič, jame dalyvavo 3 Retų spaudinių skyriaus darbuotojos.

Elektroninės duomenų bazės vis aktualesnės bibliotekų gyvenime, pažintis su jomis svarbi bibliotekininkams ir skaitytojams. E. Šegždienė ir E. Ciparienė išklausė kursą apie EBSCO duomenų bazę. 2002 m. gruodžio 9–13 d. Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacijos organizuotose kursuose „Paieška duomenų bazėse ir mokymų jomis naudotis organizavimas“ mokėsi E. Šegždienė ir V. Vanagaitė.

Daug žinių ir kvalifikacijos reikalauja paraiškų parengimas įvairiems projektams. 2002 m. jų nemažai parengė bibliotekos Rankraščių skyrius. Parengtas ir įteiktas projektas UNESCO Visuomenės informacijos departamentui „Pergašentų kolekcijos Lietuvos mokslų akademijos bibliotekoje skaitmeninis archyvas“, pasirašytas kontraktas darbų vykdymui. Kartu su Matematikos ir informatikos instituto Katedra humanitaroms programai EUREKA įteiktas atnaujintas projektas „Programinės priemonės nykstančio kultūros paveldo išsaugojimui“.

Metų pabaigoje parengta paraiška UNESCO programai „Memory of the World“ – prašyta į Dokumentinio paveldo registrą įtraukti pergamentų kolekcijas.

Higienos ir restauravimo skyriaus 4 restauratorės 2002 m. pasitvirtino prieš 5 metus suteiktas kvalifikacines dokumentų restauravimo kategorijas; jos pratęstos iki 2007 m.

2002 m. bibliotekoje praktiką atliko 14 Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Bibliotekininkystės ir informacijos studijų krypties studentų, praktikai vadovavo mokslinė sekretorė L. Kairelienė.

Restauravimo ir reprografijos darbai

2001 m. Higienos ir restauravimo skyrius restauravo 46 650 sąlyginių lapų spaudinių ir rankraštinių dokumentų, iš jų 18 150 sąlyginių lapų Rytprūsių ir Klaipėdos krašto dokumentų. Pastarasis darbas buvo atliekamas už lėšas, kurias bibliotekai skyrė Vokietijos vyriausybė pagal bendrą Prūsijos paveldo slaptąjo valstybės archyvo (Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz) ir Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos darbų projektą.

2001 m. bibliotekai parama iš šio projekto buvo labai ženkli. Gauta nemažai restauravimo ir konservavimo darbams skirtos įrangos: restauravimo ir vakuminis stalai, popieriaus liejimo ir plakimo aparatai, siurblys su mikrofiltru, prietaisas popieriaus rūgštingumui nustatyti, karsono ir popieriaus pjovimo staklės, keturi presai bei kita restauravimo įranga ir medžiagos, iš viso už 130 200 DM (234 360 Lt).

Be to, nuo liepos mėnesio pusę metų keturioms bibliotekos restauratorėms atlyginimus mokėjo Prūsijos paveldo slaptasis valstybės archyvas, išmokėdamas 29 760 DM (53 568 Lt).

Bibliotekos Leidybos skyrius 2001 m. įrišo 2746 knygas, pagamino 658 fotoreprodukcijas, 4746 mikrofilmus, 88 105 kserokopijas, išspausdino 280 000 rotaprinto atspaudų, padaugino 16 547 korteles. Skyrius bibliotekos lankytojams suteikė mokamų paslaugų už 22 970,6 Lt.

Nuo 2001 m. pabaigos, įsigijus specialią kompiuterinę techniką, pradėti skenuoti Senosios periodikos skyriuje saugomi dokumentai; nuskenuota 596 kadrai senosios periodikos.

2002 m. Higienos ir restauravimo skyrius tęsė darbus pagal projektą, pasirašytą su Vokietijos Prūsijos paveldo slaptuoju valstybės archyvu.

2002 m. vykdant šį projektą baigtas tvarkyti fondas F14, restauruota ir konservuota 300 pavadinimų dokumentų (12 223 lapai). Šiuos darbus finansavo Vokietijos vyriausybė. Susitarta, kad visi restauruoti rankraščiai bus mikrofilmuojami. Kolegos iš Vokietijos nupirko techniką, medžiagas, apmokės darbo sąnaudas.

Skyrius 2002 m. iš viso restauravo ir konservavo 46 650 sąl. lapų bibliotekoje saugomų dokumentų: rankraščių, pergamentų, knygų, žemėlapių, graviūrų ir kt.

Bibliotekos Leidybos skyrius 2002 m. įrišo 3 698 knygas, pagamino 150 brošiūrų, 898 fotoreprodukcijas, 5 145 mikrofilmus, 95 545 kserokopijas, išspausdino 347 100 rotaprinto atspaudų, padaugintos 11 348 kortelės.

Skyrius tęsė senosios periodikos skenavimo darbus, 2002 m. nuskenuota 34 021 vaizdų.

Ūkinė veikla

2001 m. biblioteka, kiek leido finansinės galimybės, tvarkė savo pastatą. Suremontuoti trys Užsienio leidinių komplektavimo skyriaus kambariai, Periodikos skaitykla, Leidybos skyriaus viešojo naudojimosi patalpos. Remontui išleista apie 70 000 Lt.

Iš specialiųjų lėšų įsigyta 13 kompiuterių, kopijavimo aparatas, skeneris, spausdintuvas, skaitmeninis fotoaparatas, grafinė stotis ir kt. dalykai, iš viso už 66 583 Lt.

2002 m. bibliotekai ypač buvo aktuali pastato būklė, nes prasidėjus tilto per Nerį statybai ir gatvių remontui, iškilo grėsmė pastato saugumui. Kiek leido finansinės išgalės, buvo remontuojamas senojo pastato stogas (suremontuota 1/6), suremontuotos dvi darbo patalpos, Leidybos skyriuje 4 neatidaromi langai pakeisti plastikiniais.

2002 m. biblioteka kreipėsi į LR Kultūros ir Finansų ministerijas, LR Vyriausybę su prašymu skirti lėšų pastato renovacijai, tačiau jų negauta.

Ryšiai su visuomene, kitomis organizacijomis

2001–2002 m. biblioteka buvo atvira visiems besilankantiems, su ja bendradarbiavusiems.

Bibliotekos rengiamos parodos, apie kurias informuodavo žiniasklaida, sukviestas dideles būrį lankytojų. Dažną parodą rengiant tekdavo glaudžiai bendradarbiauti su daugeliu organizacijų ir asmenų.

2001 m. ypatingų pastangų ir kruopštumo pareikalavo paroda „Mokslo darbuotojai – politiniai kaliniai ir tremtiniai“. Reikėjo atlikti paieškas, išsiaiškinti Lietuvos MA sistemoje dirbusius ir dirbančius mokslininkus ir mokslo darbuotojus. Talkininkavo Vilniaus politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Genocido aukų muziejaus, Ypatingojo archyvo darbuotojai. Parodos atidarymą išpūdingai pradėjo politinių kalinių ir tremtinių choras.

Rengiant Šv. Onos bažnyčios 500 metų jubiliejinę parodą, talkininkavo bažnyčios klebonas J. Morkūnas, vėliau dalis surinktos medžiagos buvo panaudota atskiroje parodoje Bernardinų bažnyčioje.

Didelio atgarsio žiniasklaidoje ir visuomenėje sulaukė restauruotų darbų paroda, skirta Higienos ir restauravimo skyriaus dvidešimtpenkmečiui.

Daugelį metų glaudžiai bendradarbiaujama su Valstybine lietuvių kalbos komisija: rengiamos bendros parodos, komisija finansuoja bibliografinių rodyklių *Lietuvių kalbotyra* rengimą. Ne išimtis buvo ir 2001 metai. Paroda „Lenkiuosi lietuviškam žodžiui“ buvo viena iš to bendradarbiavimo apraiškų.

2001 m. kovo trisdešimtoji bibliotekai taip pat buvo neeilinė diena – sulaukėme svečių iš Tauragės viešosios bibliotekos. Keturiolika kolegų noriai dalijosi savo darbo patirtimi, apžiūrėjo mūsų biblioteką, smagiai prabėgo popietė – tai buvo vienas iš Tauragės rajono renginių Lietuvos mokslų akademijoje. Jau anksčiau esame priėmę analogišką šilutiškių delegaciją.

2001 m. spalio 10 d. bibliotekoje lankėsi Estijos mokslų akademijos mokslinis sekretorius – norėjo susipažinti su biblioteka, jos užimama padėtimi mokslo visuomenėje, komplektavimu, skaitytojais.

Parodų organizavimo komisija, rengdama temines parodas, 2002 m. bendradarbiavo su kitomis Vilniaus ir šalies institucijomis: Lietuvos mokslų akademija, Lenkijos ambasada, Lenkų institutu, Kazachstano Respublikos atstovybe Lietuvoje, LR Seimu, Lietuvos nepriklausomybės akto signatarų klubu, muziejais, archyvais, draugijomis, gimnazijomis.

Savo ruožtu dažnai bibliotekos fonduose saugomi leidiniai skolinami muziejams, rengiantiems įvairias parodas. Rankraščius, žemėlapius, knygas ir paveikslą eksponavo Lietuvos nacionalinis, Lietuvos dailės muziejai.

Paminėtina didelio atgarsio sulaukusi tarptautinė paroda „Biblijos vertėjas Jonas Bretkūnas“, kur greta unikalaus Biblijos į lietuvių kalbą vertimo rankraščio buvo išdėstyti mūsų bibliotekoje saugomi XVI–XX a. rankraščiai ir spausdinti veikalai.

Bibliotekoje esančia medžiaga (meno albumais, nuotraukomis, senosiomis knygomis) naudojosi LRT ir LNK, knygų leidėjai (M. Paknio leidykla). Visa tai patvirtina mūsų bibliotekos reikšmę kultūros gyvenime.

Turtingų bibliotekos fondų, savito istorinio pastato viliojami į ekskursijas po biblioteką atvyksta studentai, moksleiviai, kolegos.

2001 m. bibliotekoje apsilankė net 18 grupių ekskursantų (250 asm.). Tai buvo ir kolegos iš Baltarusijos MA bibliotekos, ir jau minėti tauragiškiai, studentai iš Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto, iš Pedagoginio universiteto, tačiau didelę dalį sudarė moksleiviai: Vil-

niaus Žirmūnų gimnazijos istorijos būrelis, kraštotyrininkai iš Naujininkų vidurinės mokyklos, Tuskulėnų, Gerosios Vilties, Simono Stanevičiaus, J. Basanavičiaus vidurinių, taip pat Nidos vidurinės, Babtų, Ukmergės Šilo vidurinių mokyklų moksleiviai.

2002 m. priimta 22 ekskursijos: Naujininkų, M. Daukšos, Vasilijaus Kačialovo vidurinių Vilniaus mokyklų, Lentvario, Nidos, Anykščių vidurinių, Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos, Vilniaus M. Biržiškos gimnazijos moksleiviai, studentai iš Vilniaus Dailės akademijos, Vilniaus universiteto, svečiai iš Rusijos nacionalinės bibliotekos Sankt Peterburge, UNESCO Lietuvos skyriaus.

Ypač daug triūso įdėta ruošiantis Mokslo dienai; buvo uždaryta T. Vrublevskio skaitykla, kad galėtume priimti mokslo, kultūros, politikos veikėjus, dalyvavusius Mokslo dienos renginiuose, organizuotuose UNESCO. Jie turėjo galimybę susipažinti su didžiausiomis mūsų bibliotekoje saugomomis vertybėmis.

2001–2002 m. bibliotekoje veikė dvi visuomeninės organizacijos: Lietuvos bibliotekininkų draugijos bibliotekos skyrius ir profsąjunga. 2001 m. net kelis kartus pasikeitė LBD skyriaus vadovybė: naujai išrinktai pirmininkei E. Kuliešienei išėjus iš darbo, draugijos vairą į savo rankas paėmė A. Steponaitienė. Per ataskaitinį laikotarpį keitėsi ir profsąjungos organizacijos lyderiai, nuo 2002 m. pabaigos jai vadovauja D. Narbutienė, pakeitusi R. Marmienę. Abiejų organizacijų veikla bibliotekoje nėra labai aktyvi, apsiriboja veikiau tradiciniais – ekskursijomis, kalėdiniais renginiais vaikučiams ir bibliotekos darbuotojams.

LBD tradiciškai organizavo mirusiųjų darbuotojų kapų lankymą Vėlinių išvakarėse.

Profsąjungos komitetas parengė naują Kolektyvinę sutartį; ji buvo pasirašyta su administracija 2002 m. kovo 28 d.

2001–2002 m. biblioteka vykdė savo misiją visuomenėje, atliko savo funkcijas ir uždavinius, numatytus bibliotekos nuostatuose.

Direktorius Juozas Marcinkevičius

Mokslinė sekretorė Leokadija Kairelienė

